

Bibelns grundtext behöver inte återuppbyggas

Svar på Seth Erlandssons artikel ”Bra bibelöversättningar, Bibelns grundtext och olika handskrifter” ur *Biblicum* nr 2, 2010 och *Folkbibeln*nytt 2012-1.

Vi inom Svenska Reformationsbibelsällskapet välkomnar en debatt angående Bibelns grundtext. Vi skall i denna artikel bemöta de argument som Seth Erlandsson har skrivit, som är en av de ansvariga för Svenska Folkbibeln.

Valet av handskrifter till Bibelns grundtext ska göras av kristna

Först vill vi säga att vi är av samma uppfattning som Svenska Folkbibeln att en översättning skall präglas av en bibelsyn som är Bibelns egen, vilket innebär att de som översätter skall vara kristna personer. Detta innebär att både Svenska Folkbibeln och Svenska Reformationsbibeln är översatta av enbart kristna personer. Men vi inom Svenska Reformationsbibelsällskapet hävdar också att **urvalet till Bibelns grundtext ska göras enbart av pånyttfödda kristna personer som har en bibelsyn som stämmer överens med Bibelns egen**. Skillnaden mellan Reformationsbibeln och Folkbibeln är i valet av vilken grundtext som skall användas. Vi menar att vi skall hålla oss till den gamla grundtexten, Textus Receptus, som i huvudsak är sammanställd av bysantinska handskrifter och som varit i oavbruten användning av de kristna under hela den kristna epoken. Seth Erlandsson och de ansvariga för Svenska Folkbibeln är av annan uppfattning.

Textus Receptus är inte en redigerad text

Erlandsson hävdar i sin artikel att Textus Receptus är en redigerad text från 1500-talet. Detta påstående är missvisande. Vi skall inte glömma att Textus Receptus betyder den ”mottagna texten”. Erasmus tog emot grekiska handskrifter som nådde väst i slutet av 1400-talet, som han sedan i huvudsak använde i sin sammanställning för att kunna trycka den grekiska grundtexten. Sedan fortsatte andra att ge ut ytterligare utgåvor av Textus Receptus, t.ex. Stefanus, Beza och Elzevir under 1500- och 1600-talet. Den senaste utgåvan av Textus Receptus gavs ut av Scrivener år 1894. Erlandsson hävdar att Erasmus endast hade tillgång till cirka åtta handskrifter. Det är viktigt att påpeka att Kodex Vaticanus redan då var känd. Den upptäcktes i slutet av 1400-talet i Vatikanens bibliotek, men Erasmus använde den inte. Trots nya textfynd så är det kodex Vaticanus som nutida textforskare i första hand följer när det finns skillnader. Det spelar ingen roll om vi talar om Westcott och Hort från slutet av 1800-talet eller om vi talar om Aland, Metzger, Black, Martini och Wikgren som gav oss den nya grundtexten på 1970-talet, alla föredrar Kodex Vaticanus. Kodex Vaticanus tillhör en textfamilj som vi kallar den alexandrinska texten från Egypten, eftersom dessa handskrifter kommer från Alexandria. Vi kallar även denna text för minoritetstexten,

eftersom ytterst få handskrifter tillhör denna textfamilj. Dessutom finns det stora avvikelser mellan dessa handskrifter. Trots detta vill dagens textforskare hålla sig till dessa få handskrifter, trots att de kristna inte har använt sig av denna textform i över 1400 år. De handskrifter som Erasmus och de andra textforskarna använde på 1500-talet skulle visa sig tillhöra en mycket stor textfamilj som vi kallar den bysantinska, cirka 90 % av alla kända grekiska handskrifter hör till denna textfamilj. Bland dessa handskrifter som hör till den bysantinska, så finns Kodex Alexandrinus. Den är bysantinsk i evangelierna och är från 400-talet.

Vi håller med Erlandsson att genom att jämföra många olika handskrifter så kan man i de allra flesta fall med stor säkerhet fastställa den ursprungliga ordalydelsen. Men det finns också väsentliga skillnader på åtskilliga ställen i Nya Testamentet där den nya grundtexten skiljer sig från den gamla.

Vi har endast tillgång till avskrifter. Det finns två viktiga tidpunkter under den kristna epoken som vi vill lyfta fram. De första århundraden av den kristna epoken när man fastställde vilka böcker som skulle ingå i Nya Testamentet, var en viktig period och vi tror att Herren ledde de kristna genom den Helige Ande att göra rätt urval när det gäller vilka böcker som skulle ingå i Nya Testamentet. Vi tror också att den Helige Ande ledde de kristna vilka handskrifter de skulle använda när de gjorde kopior.

Den andra viktiga perioden var när man upptäckte boktryckarkonsten och det blev möjligt att massproducera böcker. Reformatorerna som levde då ägnade mycket tid åt att jämföra olika handskrifter.

Reformatorernas grundtext stöds av en majoritet av grekiska handskrifter

Det märkliga är att Erasmus som då hade tillgång till ett fåtal grekiska handskrifter trots detta valde en textform som det senare skulle visa sig stöds av en majoritet av grekiska handskrifter, med undantag av ett fåtal ställen. Erlandsson sätter mycket större tilltro till dagens arbete bland textforskare eftersom den nya grundtexten, enligt Erlandsson, kan ”redigeras fram under beaktande av ett mycket stort antal handskrifter”. Men stämmer detta? Den som vill granska

och se efter om så är fallet kommer att upptäckta att nutida textforskare inte beaktar cirka 90 % av de grekiska handskrifterna som är bysantinska utan bara de fåtal som stämmer överens med deras urvalskriterier. De använder sig av några få grekiska handskrifter från Egypten. Dessa redaktörer som gav oss den nya grundtexten på 1970-talet valde att inte använda den bysantinska texten, eftersom de betraktade den som korrupt. Detta blir även uppenbart när man tittar på citat från tidiga kyrkofäder. Metzger, ger oss en inblick i arbetet med grundtexten, sid. 87: ”När ett manuskript av en kyrkofäder skiljer sig på ett bibelställe, så är vanligtvis säkrast att godkänna det som avviker från den senare kyrkliga texten (Den bysantinska eller Vulgata)”. (4. Metzger)

Det är viktigt vilken grundtext man väljer

Har det då någon betydelse vilken grundtext man väljer? Erlandsson hävdar att ”inte en enda troslära skulle tappas bort eller ändras det minsta om man skulle använda de sämsta handskrifterna för att fastställa ursprungstexten”. Men vi kommer i denna artikel att presentera exempel som bevisar att så inte är fallet.

Westcott och Hort reviderade grundtext 1881

Om vi skall tala om en redigerad text, så är det mer korrekt att kalla den nya grekiska grundtexten för det. Först får vi en ny reviderad grundtext av Westcott och Hort 1881, som inte har använts på över 1400 år. Sedan gav en redaktion av i huvudsak fem män oss en ny grekisk grundtext 1975. De valde att revidera Westcott och Hort grundtext från 1881 och när de var klara så fick vi en justerad grundtext på cirka 500 ställen i NT i jämförelse med Westcott och Hort grundtext. Två revideringar av Bibelns grundtext på mindre än 100 år!

Märkliga majoritetsbeslut av redaktörerna till den nya grundtexten

Ibland fick de fem redaktörerna fatta ett majoritetsbeslut, eftersom de inte var överens. Vi får inte glömma att en majoritet av dessa textforskare varken tror på gudomligt inspirerad text eller att Herren har bevarat sitt ord. Bland de kristna tror en majoritet av dem på både gudomligt inspirerad text och att Herren har bevarat sitt ord. Varför skall vi kristna ta emot en text från en majoritet av textforskarna som varken tror på inspirerad eller bevarad text? Om ett majoritetsbeslut fattas är risken stor att urvalet görs utifrån majoritetens övertygelse att texten varken är bevarad eller inspirerad. Låt oss ta ett exempel från Johannes Evangelium 1:18. Där det skall stå antingen: Den enfödde Sonen (Textus Receptus) eller den enfödde Guden (de förenade bibelsällskapen och Nestle/Aland, förkortas i fortsättningen UN).

Den enfödde Guden finns i P66, P75, Alef*, Alef-1, B, C* och L, i en minuskelhandskrift, en syrisk, koptisk och etiopisk handskrift.

Den enfödde Sonen finns i A, C-3, E, F, G, H, K, M, S, U, V, X, Gamma, Delta, Theta, Lambda, Pi, Psi, 063, i en majoritet av minuskelhandskrifter, i de gamla latinska handskrifterna a, aur, b, c, e, f, ff2, l, 1, i Vulgata, i en syrisk, armenisk och etiopisk handskrift. Dessutom finns det med i Y, Omega, 047, 055, 0141 och 0211. (2 Moorman)

Det finns ett stort stöd bland gamla handskrifter, varav flera är från 300- och 400-talet för läsningen Den enfödde Sonen, däribland en majoritet av bysantinska handskrifter/Textus Receptus och Vulgata.

Vi känner också igen formuleringen från andra bibelställen i evangeliet. Men vi får en inblick i hur en majoritet av redaktörer till den nya grundtexten (UN) resonerar genom Bruce M. Metzger sidan 170 (3. Metzger)

”En majoritet av kommittéen betraktade läsningen, den enfödde Sonen, vilket utan tvekan är lättare än, den enfödde Guden, som ett resultat av en skriftlig omvandling så att formuleringen stämmer med andra bibelställen, t.ex. Joh. 3:16, 18, 1 Joh. 4:9.” En av kommittémedlemmarna, Allen Wikgren, reserverade sig emot denna slutsats med följande motivering. ”Det är tveksamt att författaren skulle ha skrivit den enfödde Guden, vilket förmodligen är ett primitivt avskrivningsfel inom den alexandrinska traditionen.” Vi instämmer i den reservationen som Wikgren gör. Hur många kristna är medvetna om att så här resonerar textforskarna när de fastställer den grekiska grundtexten till Nya Testamentet? Detta grundtextfel i Joh. 1:18 är svårt att upptäcka i svenska översättningar, eftersom de har valt att inte översätta som *New American Standard Bible* har gjort. Det finns fler exempel på där denna kommitté fick fatta ett majoritetsbeslut.

Markus 1:2

Vi kan ta ett exempel till när det gäller avskrivningsfel, från Mark. 1:2. I Textus Receptus (TR) står det: Som det står skrivet hos profeterna: Se, jag sänder min budbärare framför ditt ansikte, I UBS/Nestle-Aland (UN) står det: Så står det skrivet hos profeten Jesaja: Se, jag sänder min budbärare framför dig. Skillnaden här är om det skall stå: profeterna eller profeten Jesaja. Först kommer ett citat från profeten Malaki och sedan kommer ett annat från profeten Jesaja i vers 3. Det är uppenbart att det är fel att skriva profeten Jesaja och sedan citera Malaki.

Vi ser att när det gäller handskriftbevis på grekiska så finns det en överväldigande majoritet för ”profeterna”, inklusive flera gamla majuskelhandskrifter från 400-talet. Det innebär att valet står mellan två textformer som båda är gamla.

Om textforskare inte tror på inspirerad text, då kan man göra ett sådant urval och välja det felaktiga framför det som är rätt. Dessa textforskare menar att vi har tidiga handskrifter med en läsart som de tror är den ursprungliga men som sedan har blivit korrigerad av avskrivare. Hur kan Gud ingiva att Markus skall skriva profeten Jesaja när han citerar Malaki? Vi kristna vet att den allvetande Guden och vår skapare inte står bakom ett sådant fel. Vi ser sålunda

att textforskarna till vår nya grundtext föredrar några få handskrifter från huvudsakligen Alexandria i Egypten. Här har vi stöd för läsarten profeterna i den gamla handskriften Alexandrinus som bara är några decennier yngre än Sinaiticus/Vaticanus. Vi har inte originalet utan måste göra ett val. Kristna textforskare, t.ex. Burgon och Hills som tror att hela Skriften är utandad av Gud (2 Tim. 3:16) väljer läsarten profeterna men dessa textforskare som inte tror att Skriften är utandad av Gud väljer istället läsarten profeten Jesaja. Konsekvensen blir att de genom sitt val får stöd för sin övertygelse att: Skriften inte är utandad av Gud.

Den nya grundtexten innehåller läromässiga fel och motsägelser

Genom detta urval av text har vi fått en ny grekisk grundtext som innehåller många felaktigheter och många motsägelser. De kristna som valde ut vilka böcker som skulle ingå i Nya Testamentet under den första kristna tiden var bättre lämpade att också välja ut vilka handskrifter som skulle kopieras. Sådana gamla handskrifter som Vaticanus och Sinaiticus blev lagda åt sidan och var inte i användning varken i den östra delen av romarriket eller i den västra delen. Ett sätt att tolka detta är att de första kristna ansåg att de hade dålig kvalité och därför inte använde sig av dem. När det gäller katolska kyrkans latinska översättning Vulgata, så befinner den sig ungefär mitt emellan den alexandrinska och den bysantinska textformen. Vulgata har läsvariationer från den alexandrinska och den bysantinska textformen.

Vad menas med de bästa handskrifterna?

Erlandsson har uppenbarligen påverkats av dessa textforskare att tro att merparten av de verser som saknas i evangelierna, har blivit tillagda vid ett senare tillfälle för att harmonisera med de övriga evangelierna. Han tar fram flera exempel på dessa så kallade evangelieharmonier som han kommenterar med följande kommentar: ”de saknas i de bästa handskrifterna.”

Innan vi bemöter Erlandssons argument är det lämpligt med en kort orientering om vad Erlandsson och många textforskare menar när de säger ”de bästa handskrifterna”. Det är gamla handskrifter som är skrivna med versaler. De kallas för majuskelhandskrifter och innehåller merparten av Nya Testamentet. Papyrushandskrifterna är också viktiga men inte lika användbara, eftersom de oftast bara innehåller fragment av Nya Testamentet. Dessutom finns det många grekiska handskrifter som kallas för minuskelhandskrifter och är skrivna med små bokstäver, men som textforskarna inte fäster någon vikt vid eftersom de inte är så gamla. Här är de sex handskrifter som många menar när man säger ”de bästa handskrifterna”.

Kodex Sinaiticus (Alef) 300-talet

Kodex Alexandrinus (A) 400-talet. Innehåller nästan hela

NT. Nästan hela Matteus, 1 Joh. och 2 Kor saknas

Kodex Vaticanus (B) 300-talet. Innehåller nästan hela NT. Uppenbarelseboken saknas.

Kodex Ephraemi Rescriptus (C) 400-talet, som innehåller hela NT

Kodex Bezae Cantabrigiensis (D) 400-talet, som innehåller evangelierna och Apostlagärningarna

Kodex Claromontanus (D) 500-talet. Innehåller Paulus brev på grekiska och latin

En jämförelse av de sex bästa handskrifterna

Det är framförallt dessa sex majuskelhandskrifter som dagens textforskare håller fram. Vad många tror är att alla dessa sex gamla handskrifter ger sitt fulla stöd till den nya grundtext som nutida textforskare har valt ut. Men detta är en fullständigt felaktig uppfattning som är spridd bland många.

J. A. Moorman har gjort en sammanställning över de ställen i NT där det finns grundtextskillnader i boken *Early Manuscripts, Church Father, & the Authorized Version*. Han jämförde Kodex Vaticanus (B) med de övriga fem gamla majuskelhandskrifterna för att se hur mycket de stämde med Vaticanus respektive den bysantinska texten. Vi tar bara med den text som stod från början i dessa handskrifter utan korrigeringar: (2 Moorman)

Kodex Sinaiticus (Alef)

stödjer bysantinsk majoritetstext = 1423

stödjer Vaticanus = 2511

Kodex Alexandrinus (A)

stödjer bysantinsk majoritetstext = 2443

stödjer Vaticanus = 1049

Kodex Ephraemi Rescriptus (C)

stödjer bysantinsk majoritetstext = 1436

stödjer Vaticanus = 1101

Kodex Bezae Cantabrigiensis (D).

Evangelierna och Apostlagärningarna

stödjer bysantinsk majoritetstext = 1298

stödjer Vaticanus = 884

Kodex Claromontanus (D). Paulus brev

stödjer bysantinsk majoritetstext = 449

stödjer Vaticanus = 369

Om man gör en sammanställning av alla dessa fem gamla handskrifter så **ger de mer stöd för den bysantinska texten tillsammans än Vaticanus**. Det är **bara när man håller sig till Sinaiticus som stödet för Vaticanus blir större**.

Enligt Aland saknar de bysantinska handskrifterna betydelse i återuppbyggandet av den ursprungliga texten.

Är då dessa sex gamla handskrifter ”de bästa”? Om vi tittar på ett uttalande från den kända textkritikern Aland så beror det på vilken handskrift man menar. Så här säger Aland om Kodex Alexandrinus: ”Texten har ett ojämnt värde, underlägsen i evangelierna, bra i resten av Nya Testamentet.” Fakta angående denna handskrift är att den i huvudsak ger sitt stöd för bysantinsk textform i evangelierna och alexandrinsk i resten av NT. Där har vi förklaringen varför Aland anser att denna handskrift är underlägsen i evangelierna, därför att den ger stöd för den bysantinska textformen. Men i resten av Nya Testamentet är den bra eftersom den endast marginellt avviker från B, Vaticanus, som är en av Alands och hans medarbetares favoriter.

Detta är inte en opartisk vetenskaplig inställning. Om vi tar med följande uttalande från Aland så förstår vi hans inställning. Så här säger han om bysantinska handskrifter, sid. 321:

”På det hela taget, de listade handskrifterna är alltid detsamma. Detta visar hur meningslöst det skulle vara att räkna upp dem alla i en upplaga av Nya testamentet. Dessa handskrifter är i huvudsak bara kopior, som upprepar samma text med enbart mindre ändringar, som saknar betydelse för återuppbyggnaden av den ursprungliga texten, och som egentligen skall elimineras”. (6. Aland)

Aland säger vidare om bysantinska handskrifter så här: ”De saknar alla betydelse när det gäller textkritik, åtminstone för att fastställa den ursprungliga.”

Evangelieharmonier enligt Erlandsson

Matteus 17:21

Till stöd för sina argument om evangelieharmonier listar Erlandsson ett antal exempel.

Det första bibelstället är Matt. 17:21 ”Detta slag kan inte drivas ut genom något annat än bön och fasta”, och är hämtat från parallelltexten i Mark. 9:29. Därefter skriver Erlandsson: ”Denna vers finns inte med i de bästa handskrifterna till Matteus”. Detta låter bra och för en oinvigd är det svårt att ifrågasätta ett sådant påstående, men vi har tidigare redogjort för att så säger textforskarna också om de sista tolv verserna i Markus Evangelium. Men om vi tittar på handskriftsbevis så fattas denna vers i majuskelhandskrifterna **Alef***, **B** och **Theta**, en minuskelhandskrift, de latinska handskrifterna **e** och **ffl** och i några syriska och etiopiska handskrifter. Men

finns med i majuskelhandskrifterna **Alef-2**, **C**, **D**, **E**, **F**, **G**, **H**, **K**, **L**, **M**, **O**, **S**, **U**, **V**, **W**, **X**, **Y**, **Gamma**, **Delta**, **Pi**, **Sigma**, **Phi**, **Omega**, i en majoritet av minuskelhandskrifter, i de gamla latinska handskrifterna (**a**), **aur**, (**b**), (**c**), **d**, **f**, **ff2**, **gl**, **l**, (**n**), **q**, **rl**, **2**, **Vulgata**, syriska **Peshitta** och i koptiska och armeniska handskrifter, samt i 047, 055, 0211. (2 Moorman)

Nutida textforskare sätter överväldigande mängd handskrifter både på grekiska och tidiga antika översättningar åt sidan till förmån för Sinaiticus (**Alef**) och Vaticanus (**B**) från Egypten. Lagg märke till att versen finns i de gamla majuskelhandskrifterna **C** och **D** från 400-talet.

Observera också att här har inte Erlandsson kontrollerat vad det står i hans egen översättning i Mark. 9:29. I Folkbibeln 2014 så står det så här:

Den sorten kan bara drivas ut med bön. I utgåvan 1998 står det: *Detta slag kan endast drivas ut med bön.*

Kyrkofader Origenes citerar texten i Matt. 17:21 på 200-talet.

Vi ser att den viktiga instruktionen **fasta** är borta i Mark. 9:29 i Folkbibeln och i Matt. 17:21 är hela versen borta. Den viktiga instruktionen att det behövs fasta är borta på båda ställena. Erlandsson hävdar i sin artikel att man förr har ägnat sig åt evangelieharmonier. Det första exemplet han tar fram är Matt. 17:21. Men det första exemplet på förmodade evangelieharmonier är inte det, eftersom fasta saknas i Markus 9:29. **I Matteus är hela versen borta men i Markus fattas ordet fasta**. Däremot stämmer dessa två verser överens i Textus Receptus. Själva poängen med dessa två bibelställen är ju inte att vi bara ska be utan att vi ska be och fasta. Av sammanhanget förstår vi att lärjungarna hade försökt driva ut den stumma anden men inte lyckats. Om Jesus sa till dem att de skulle be (men inte fasta), så måste vi fråga oss vad Jesu lärjungar gjort innan Jesus kom? Vem är intresserad att få bort så viktiga instruktioner till de kristna som att vi måste be och fasta?

Matteus 18:11

Vidare skriver Erlandsson: ”När Textus Receptus som Matt. 18:11 har *Ty Människosonen har kommit för att frälsa det som var förlorat*, är detta en biblisk sanning från Luk. 19:10. Men den finns inte i de bästa handskrifterna till Matteus”, enligt Erlandsson.

Låt oss titta på de fakta som finns. När Erlandsson säger de bästa här, så är det bara Sinaiticus (**Alef**), Vaticanus (**B**) han menar. Texten saknas även i Kodex L från 700-talet, **Theta*** från 800-talet, i de gamla latinska handskrifterna **a** och **ffl** samt i några syriska handskrifter. Men texten finns med i majuskelhandskrifterna **D**, **E**, **F**, **G**, **H**, **I**, **K**, **L-c**, **M**, **N**, **S**, **U**, **V**, **W**, **X**, **Y**, **Theta-c**, **Sigma**, **Phi** och **Omega**, i en majoritet av minuskelhandskrifter, i de gamla latinska handskrifterna (**a**) **aur**, **b** (**c**), **d**, **f**, **ff2**, **gl**, **l**, **n**, **q**, **rl**, **Vulgata** samt i syriska, koptiska, armeniska och etiopiska handskrifter. Dessutom

finns texten i 047, 055 och 0211. (2 Moorman) Lägga märke till att texten finns i majuskelhandskrifterna, Kodex Bezae (D) samt ytterligare några från 400-talet. Enligt Burgon citeras versen av flera tidiga kyrkofäder före år 325 e. Kr. bland annat av Tatianus (slutet 100-talet e. Kr) och Tertullianus (före 225 e. Kr) (2 Moorman)

Detta exemplet är det bara Sinaiticus och Vaticanus bland "de bästa" som saknar texten. Ett känt faktum, som dagens textforskare inte gärna talar om är att Sinaiticus är slarvigt skriven. Den har blivit utsatt för många korrigeringar och ett stort fel som finns i denna handskrift är att en sats är utelämnad därför att den råkar sluta med samma ord som den föregående satsen, vilket förekommer inte mindre än 115 gånger i Nya Testamentet. Men trots detta kallar ändå textkritikerna denna handskrift för en av de bästa handskrifterna, vilket är ett helt felaktigt påstående. Orsaken att textforskarna utelämnar texten i Matt. 18:11 är inte på grund av stöd från de bästa handskrifterna utan att de har valt att följa ett antal få gamla handskrifter som avviker från kyrkans text, (bysantinsk text och Vulgata), eftersom det är den *säkraste arbetsmetoden*, enligt Metzger. Men den arbetsmetoden är varken neutral eller vetenskaplig.

Markus 6:11

Ett annat bibelställe där samma sak har hänt, enligt Erlandsson är: Mark. 6:11 "Sannerligen säger jag eder: Det skall vara drägligare för Sodom och Gomorra på domens dag än för den staden". Erlandsson hävdar att denna bibelvers är hämtad från Matt. 10:15. Vi tittar igen på de fakta som finns angående Mark. 6:11.

Slutet av Mark. 6:11 saknas i Alef, B, C, D, L, W, Delta och Theta, i någon minuskelhandskrift, i de latinska handskrifterna b, c, ff2, g1, i, l, Vulgata och i några syriska handskrifter. Men orden finns med i de grekiska majuskelhandskrifterna A, E, F, G, H, K, M, N, S, U, V, Y Pi, Sigma, Phi, Omega och 0133, i en majoritet av minuskelhandskrifter, i de latinska handskrifterna a, f g2, q, i syriska, koptiska, gotiska och etiopiska handskrifter. (2. Moorman) Observera att den gamla kodexen Alexandrinus (A) innehåller slutet av denna vers.

Markus 9:44 och 9:46

Nästa bibelställen är Mark. 9:44 och 46: "där deras mask inte dör och elden inte släcks". Enligt Erlandsson är detta hämtat från vers 48, men saknas i vers 44 och 46 i de bästa handskrifterna. Låt oss på nytt titta på de fakta som finns.

Verserna saknas i majuskelhandskrifterna Alef, B, C, L, W, Delta och Psi, i någon minuskelhandskrift, i den latinska handskriften k och i någon syrisk, koptisk och armenisk handskrift. Men orden finns med i majuskelhandskrifterna A,

D, E, F, G, H, K, M, N, S, U, V, X, Y, Gamma, Theta, Pi, Sigma, Phi och Omega, i en majoritet av minuskelhandskrifter, i de gamla latinska handskrifterna a, aur, b, c, d, ff2, g2, i, l, q, r1, i Vulgata, i syriska, gotiska och etiopiska handskrifter. Trots att både majuskelhandskrifterna A och D från 400-talet innehåller dessa verser så säger Erlandsson att de saknas i de bästa handskrifterna. Här finns texten både i mycket gamla grekiska och latinska handskrifter. Läsarten har således både en stor geografisk spridning och är gammal samt stöds av en majoritet av grekiska handskrifter och i den latinska Vulgata. Dessutom citerar kyrkofader Tatianus texten i slutet av 100-talet. (2 Moorman)

Kanske var orsaken till utelämnningen snarare det som Metzger säger, sid. 13: i "I allmänhet är den kortare texten att föredra", (3 Metzger) eller den andra arbetsmodellen att det är säkrast att ta den läsarten som avviker från den "senare kyrkliga texten", dvs. den bysantinska texten eller Vulgata.

Markus 11:26

Erlandsson fortsätter med vers Mark. 11:26 "Men om ni inte förlåter så skall inte heller er Fader som är i himlen, förlåta det ni bryter". Denna vers är hämtad, enligt Erlandsson, från Matt. 6:15. Här är fakta till denna vers.

Hela versen saknas i följande grekiska majuskelhandskrifter Alef, B, L, S, W, Delta och Psi, i någon grekisk minuskelhandskrift och i någon syrisk, armenisk och etiopisk handskrift. Men versen finns med i följande grekiska majuskelhandskrifter A, C, D, E, F, G, H, K, M, N, U, V, X, Y, Gamma, Theta, Pi, Sigma, Phi, Omega, i en majoritet av grekiska minuskelhandskrifter, och i de gamla latinska handskrifterna a, b, c, d, f, ff2, m, q, r1, Vulgata, samt i syriska, koptiska, gotiska, armeniska och etiopiska handskrifter. Dessutom citerar kyrkofader Tatianus texten i slutet av 100-talet. (2 Moorman) Lägga märke till att alla de gamla majuskelhandskrifterna A, C och D innehåller Mark. 11:26. Samtliga är från 400-talet men Erlandsson kallar inte dessa "de bästa". När vi nyss gick igenom Mark. 6:11 så fick både C och D höra till de bästa handskrifterna för de stämde överens med Sinaiticus (Alef) och Vaticanus (B), men här är de inte med bland de bästa eftersom de stämmer överens med den "kyrkliga texten" (den bysantinska eller Vulgata) som bland annat Black betraktade som en senare sammanflätad kyrklig text.

Lukas 23:38

Nästa bibelställe enligt Erlandsson är Luk. 23:38 "skriven med grekiska, latinska och hebreiska bokstäver", där han hävdar att det är hämtat från Joh. 19:20.

Låt oss även här ta med de fakta som finns till dessa ord som saknas i vissa handskrifter:

Dessa ord saknas i papyrus 75 från 300-talet, majuskelhandskrifterna Alef-1, B, L och 0124, i några minuskel-

handskrifter, den gamla latinska handskriften a, och några syriska och koptiska handskrifter. Men orden finns med i majuskelhandskrifterna **Alef***, **Alef-2**, **A**, **C-3**, **D**, E, F, G, H, K, M, Q, R, S, U, V, W, X, Gamma, Delta, Theta, Phi, 0117, 0135 och 0250, i en majoritet av grekiska minuskelhandskrifter, i de gamla latinska handskrifterna aur, e, f, ff2, l, r1, Vulgata, samt i syriska, koptiska och armeniska handskrifter. (2 Moorman) Lagg märke till att bland de gamla majuskelhandskrifterna är både **A** och **D** från 400-talet som innehåller den utelämnade texten.

Påståendet om evangelieharmonier bygger enbart på spekulation

De evangelieharmonier som Erlandsson tar upp har vi gått igenom och det visar sig att vi har två gamla textformer som avviker från varandra. Det går inte att kalla den ena textformen ”den bästa” framför den andra. Om man tar hänsyn till antalet handskrifter, geografisk spridning och stöd från kyrkofäder, så talar mycket för att den utelämnade texten som Erlandsson uppmärksammat är ursprunglig. Den avgörande frågan blir vem det är som gör urvalet? Dagens textforskare har valt den kortare texten som finns i några få handskrifter, som är en generell regel de har arbetat efter. Men när man går igenom handskriftsbevisen så finner man även stöd för arbetsmodellen att: ”godkänna det som avviker från den senare kyrkliga texten (Den bysantinska eller Vulgata).” Denna arbetsmodell använde de när det gällde citat från kyrkofäder, men med hänsyn till den stora mängden av handskrifter som de har emot sig så är det troligt att de även tillämpat det i valet mellan de olika läsarerna. Båda dessa arbetsmodeller bygger på spekulation som utgår ifrån en stark motvilja mot den text som den kristna kyrkan har använt.

Fader-Vår-bönen i Matteus 6:13

Därefter tar Erlandsson upp den kända Fader-Vår-bönen och dess avslutning: ”Ty riket är ditt och makten och härligheten i evighet, amen.” Erlandsson hävdar att denna kända avslutning av Fader-Vår-bönen inte finns ”med i de bästa och flesta handskrifterna som en avslutning efter Matteus 6:13. Den har sannolikt förts in i texten, eftersom denna avslutning kom att användas i liturgin.”

Innan vi drar några slutsatser så låt oss se på fakta när det gäller handskriftsbevis.

Avslutningen av Fader-Vår-bönen fattas i följande grekiska majuskelhandskrifter: **Aleph**, **B**, **D**, **Z**, i några minuskelhandskrifter, i de gamla latinska handskrifterna a, aur, b, c, ff1, g2, h, l, m och Vulgata samt några koptiska handskrifter.

I följande majuskelhandskrifter finns avslutningen av Fader-Vår-bönen, K (900-talet), L (800-talet), W (500-talet), S (600-talet), F (Phi – 600-talet), E (800-talet), M (900-talet), G

(900-talet), U (900-talet), V (900-talet), D (Delta – 900-talet), Q (Theta – 900-talet) och P (Pi – 900-talet). Den finns också i följande minuskelhandskrifter: 13, 28, 33, 69, 124, 174, 230, 346, 543, 565, 700, 788, 892, 1009, 1010, 1071, 1079, 1195, 1216, 1230, 1241, 1242, 1253, 1365, 1546, 1646, 2148 och 2174. Dessutom finns slutet av Fader-Vår-bönen i alla lektionarier utom en och i fyra gamla latinska handskrifter, k, f, g och q. Det finns även stöd för slutet av Fader-Vår-bönen i antika översättningar som t.ex. i följande handskrifter: i syriska Peshitta (200-talet), i koptiska (300-talet), i gotiska (300-talet), i gotiska (400-talet), i armeniska (400-talet), i georgiska (500-talet), i etiopiska (600-talet), i harklensisk (600-talet), den palestinska (600-talet) och den syriska Curetonian (600-talet). Dessutom citeras slutet av Fader-Vår-bönen av kyrkofader Tatianus (före år 185 e. Kr). (6. Will Kinney and Martin A, Shue)

Dessutom finns slutet av Fader-Vår-bönen även med i Didache – De tolv apostlarnas lära, som är en tidig kristen skrift på grekiska. Den kan betraktas som en kyrklig instruktionsbok för en missionerande församling. Den dateras vanligen till cirka år 100 e. Kr. Så här står det i kapitel 8: Be inte heller som hycklarna, utan på detta sätt, så som Herren befallde i sitt evangelium:

“Vår Far i himlen, må ditt namn hållas heligt. Må ditt rike komma; må din vilja ske på jorden så som i himlen. Ge oss i dag vårt dagliga bröd. Och förlåt oss vår skuld så som även vi förlåter dem som står i skuld till oss. Och led inte in oss i prövningar, utan rädda oss undan det onda: ty makten och härligheten är din, för alltid.”

Det finns översättningsalternativ när man översätter denna text till svenska. Till exempel är prövning och frestelse två alternativ av samma grekiska ord. Men vi kan här se två viktiga läsvariationer som ger stöd för den texten som finns i Textus Receptus. Dels så står det: som även vi förlåter. I den nya grundtexten (UN) så står det: har förlåtit. Dessutom så finns i stort sett hela slutet av Fader-Vår-bönen med i en så tidig skrift som vi kan datera till 100-talet med undantag av orden: ”riket” och ”Amen”.

Erlandsson, påstår helt felaktigt, att slutet av Fader-Vår-bönen inte finns med i de bästa och flesta handskrifterna som en avslutning av Matteus 6:13. Den har sannolikt förts in i texten. Detta är ett felaktigt påstående. För det första så finns avslutningen med i de flesta grekiska handskrifter och kan dessutom styrkas att den haft en stor geografisk spridning genom tidiga antika översättningar och att den i stort sett finns intakt i en tidig skrift från 100-talet, Didache. Mycket talar istället för att den fanns med från början.

1 Johannes 5:7-8

Erlandsson tar sedan upp Comma Johanneum vilket är 1 Joh. 5:7-8. Vi vill hänvisa till vår artikel på vår hemsida, men passar på att upplysa att den utelämnade texten finns i nio grekiska handskrifter inte fem som uppges i artikeln:

http://www.bibel.se/objfiles/1/TreArDesomvitn_-167545736.pdf

Vi vill kommentera Erlandssons påstående att den utelämnade texten i 1 Joh. 5:7-8 fördes in i bibeltexten under medeltiden. Att ange medeltiden är missledande, en tidsperiod som varade ungefär från 500 e. Kr. till 1500 e. Kr. och Nordens medeltid räknas från cirka 1050 – 1520 e. Kr. Hur kunde då kyrkofadern Priscillianus skriva så här ungefär år 380 e. Kr? "Som Johannes säger: och tre är de som vittnar i himlen, Fadern, Ordet och Anden och dessa tre är ett." Dessutom kommenterar Hieronymus denna bibelvers i början av 400-talet. Han var medveten om att det fanns handskrifter som utelämnade texten. Det kunde han inte ha gjort ifall Erlandssons uppgifter stämmer att den utelämnade texten fördes in i bibeltexten under medeltiden.

Textus Receptus är en sammanställning av bysantinska handskrifter

Erlandsson hoppas att en språklig bearbetning av Karl XII:s Bibel kommer att gagna bibelstudiet och biblisk kristendom, vilket vi är helt överens om. Men Erlandsson vänder sig emot att vi framhåller Textus Receptus som den rätta grundtexten. Erlandsson skriver vidare: "Men Textus Receptus är ju ingen ursprunglig handskrift..." Varför behöver Erlandsson göra ett sådant klarläggande? Vem hävdar att Textus Receptus från 1500-talet är en ursprunglig handskrift? Vi inom Svenska Reformationsbibelsällskapet har aldrig hävdat detta! De tryckta utgåvor av den grekiska texten på 1500-talet, som senare kom att kallas Textus Receptus stöds av en majoritet av bysantinska handskrifter men även ibland av alexandrinska handskrifter. Det är ett känt faktum att vi idag inte har tillgång till någon ursprunglig handskrift. Alla handskrifter som finns tillgängliga är bara handskrivna kopior.

Sammanfattning angående handskriftsbevis

Beträffande i stort sett samtliga verser som Erlandsson har uppmärksammat har vi lagt fram fakta var dessa verser finner stöd och i vilka handskrifter de saknas. Erlandsson har bara sagt som nutida textforskare brukar säga: "de saknas i de bästa handskrifterna". Det ger inte den oinvidige möjlighet att själv bedöma vilka handskrifter som kan anses innehålla den ursprungliga läsarten utan man måste lita på deras bedömning. Idag finns det en rik tillgång av sammanställningar över grundtextskillnader och vilka

handskrifter som ger stöd för en viss läsart. Det finns därmed en större möjlighet att kontrollera vilka handskrifter som ger stöd för en viss läsart. Vi har i denna artikel valt att presentera fakta till de olika bibelställen som Erlandsson har uppmärksammat så att var och en själv skall kunna bedöma saken.

Lägga till eller ta bort text från Bibeln

Till sist skriver Erlandsson att det är: "en synd om man tar bort ord från den ursprungliga bibeltexten. Men det är likaså en synd om man gör tillägg till den ursprungliga texten. De som sätter likhetstecken mellan Textus Receptus och den ursprungliga grundtexten menar att senare översättningar begår en synd genom att ta bort delar av Guds ord. Men om nu senare översättningar i detta fall följer den ursprungliga grundtextens omfång, är det istället försvararna av Textus Receptus som syndar. Man får ju inte heller göra tillägg till Guds ord!" Till svar på detta vill vi säga att vi varken kallar översättarna till Svenska Folkbibeln eller den nya grundtextens redaktörer för syndare och vill inte fälla några domar. Domen överläter vi åt Herren. Men vi kan inte acceptera den nya grekiska grundtexten utifrån de argument och bevis som har lagts fram av en samling skeptiska textforskare. Dessutom anser dessa textforskare att Apokryferna till Gamla Testamentet ska inkluderas i Bibeln trots att dessa texter inte alls har samma auktoritet för kristen tro och praxis. Det ökar risken markant att lekmän som läser dessa texter tar dem för Guds ord fastän de inte är det.

Utifrån ett kristet perspektiv med en tro på en allsmäktig Gud och tron på en gudomligt inspirerad och bevarad text kan vi inte tro på majoriteten av dagens textforskare som håller fram ett begränsat textmaterial som stöds av några få egyptiska handskrifter. De har försökt återuppbygga en förmodad text som inte har varit i bruk i över 1400 år, som är mycket primitiv med direkta läromässiga fel och motsägelser. Låt oss ta ett exempel på ett läromässigt fel.

Att bli vred utan giltigt skäl Matteus 5:22

Var och en som blir vred på sin broder utan giltigt skäl, han blir skyldig under domen. Här är utan giltigt skäl utelämnad i den nya grekiska grundtexten. Med orden utan giltigt skäl, så får vi lära oss att vi är skyldiga om vi blir vreda utan att ha ett giltigt skäl. Men saknas de orden så står det att alla är skyldiga under domen som blir vreda. Vi vet att Jesus blev vred, Mark. 3:5 och Matt. 21:12, men Skriften säger att han var utan synd. Av detta kan vi dra slutsatsen att orden utan giltigt skäl skall vara med. Metzger säger att (sid. 11): "även om orden utan giltigt skäl är utbredd från det andra århundradet och framåt, så är det mycket troligt att orden lades till av avskrivare." Vi tar inte med alla handskriftsbevis utan det räcker med att säga att Metzger har rätt att orden är mycket utbredd från andra århundradet. Men han berättar inte att det är Origenes som troligen är orsaken till att texten blev utelämnad i en del handskrifter. Origenes kommenterade dessa ord och antog att

texten han hade framför sig var fel sid. 359-360 (7. Burgon). Flera tidiga kyrkofäder, bland annat Ireneus, citerade också orden, enligt Burgon. Metzger kommenterar utelämnandet av orden så här: "...det är mer troligt att orden lades till av avskrivarna för att mildra strängheten i föreskriften än att de utelämnades som onödiga." (3 Metzger) Men det är mer troligt att orden blev utelämnade i några alexandriska handskrifter på grund av Origenes kommentar på 200-talet.

Jesu gudomlighet är reducerad i den nya grundtexten

Vi skulle även kunna göra en lång lista på bibelställen där Jesu gudomlighet har reducerats eller tagits bort. För den som vill veta mer om detta rekommenderar vi vår artikel "Du är Kristus den levande Gudens Son", där vi har tagit med de flesta bibelställen där den nya grundtexten förminskar eller tar bort Jesu gudomlighet. Artikeln finns bland våra artiklar på hemsidan: www.bibel.se

http://www.bibel.se/objfiles/1/JesusKristusden_601747230.pdf

Det finns åtskilliga fler bibelställen med motsägelser och direkta fel, som vi av utrymmesskäl inte kan ta med i denna artikel. De viktigaste skillnaderna mellan den nya grundtexten (UN) och den gamla (TR) finns som en fotnot i andra upplagan av Reformationsbibeln (cirka 1200 fotnoter) som trycktes under hösten 2016.

Den Helige Ande har lett de kristna att välja rätt text

Vi tror att den Helige Ande har lett de kristna att välja rätt text under hela den kristna epoken, och vi har många grekiska handskrifter som ger stöd för detta.

Erlandsson får det att låta som att det bara är Erasmus vi har tacka för Textus Receptus. För det första var det många som under 1500-1600 tog fram flera utgåvor av Textus Receptus, där flera justeringar gjordes. Det visade sig senare att Erasmus och reformatörerna valde en text som finner stöd i de flesta grekiska handskrifter utom vid några få tillfällen, till skillnad från de ytterst få handskrifter som dagens textforskare vill hålla sig till.

Vidare skriver Erlandsson: "Att inte sakligt studera alla de handskrifter som nu finns i detta rekonstruktionsarbete utan bara beakta en rekonstruktion som gjorts på ett begränsat textmaterial inger inte förtroende." Till svar på detta påstående kan vi säga att det är exakt så en majoritet av dagens textforskare gör och **det inger inget förtroende**, eftersom de håller sig till ett "begränsat textmaterial" huvudsakligen från Alexandria i Egypten trots den rika tillgången av grekiska handskrifter. De hade en **negativ** eller nästan **fientlig inställning till bysantinsk text**.

Black, som var en av redaktörerna, ansåg att den bysantinska texttypen är en senare sammanflätad kyrklig text. Metzger ansåg att den var korrupt. Martini var en ivrig förespråkare för kodex Vaticanus, dvs. den alexandriska texten och den kanske viktigaste textkritikern, Kurt Aland, ansåg att den bysantinska texten saknar betydelse för att fastställa den ursprungliga texten. Detta arbete av fem skeptiker inger inte något förtroende eftersom de inte var neutrala utan negativt inställda till den bysantinska texten som de kristna hade använt.

Redaktörerna bakom den nya grundtexten var inte neutrala

Vi har i denna artikel gått igenom ett antal bibelställen som Erlandsson har uppmärksammat och vi kan se att textforskarna Aland, Metzger med flera har gjort sitt urval inte på grund av vissa handskrifters ålder, den geografiska spridningen, översättning till olika språk, utan på grund av sin negativa inställning till den bysantinska texten, som de kallar "en senare kyrklig text." De verkar ha **ärvt Horts fientliga inställning till Textus Receptus**, som han kallade **usel** och **avskryvård**. Dessa mäns val av text kan varken kallas vetenskaplig eller neutral! De trodde att texten från början var primitiv och behäftad med fel som kyrkan i ett senare skede rättade till. Men dessa felaktiga antaganden ska vi kristna inte tro på! Hur skulle den Helige Ande ha kunnat leda sin kristna församling att välja fel text i över 1400 år för att sedan använda sig av Westcott, Hort, Aland, Metzger, Black, Wikgren och Martini att restaurera den ursprungliga texten fylld av motsägelser och läromässiga fel? Vi har all anledning att fundera över vem som var deras uppdragsgivare. Om vi ska tro på deras arbete blir konsekvensen att vi kristna inte kan säga med säkerhet att det står skrivet i Guds ord, eftersom den vers vi citerar kan komma att redigeras eller tas bort på grund av nya textfynd. Bland dem som tror på den nya grundtexten, finns det teologer som säger att vi kristna inte ska tro att vi har en bibeltext som är "exklusiv" dvs. som enbart är rätt. Och en av de ansvariga för den nya grundtexten, Metzger, säger att det är möjligt att vi inte har tillräckligt med handskriftsbevis för att återställa den ursprungliga texten. (8. Metzger). Hur kan den Helige Ande sägas ha bevarat sitt ord om den ändras efter 1400 år?

Till sist vill vi framhålla att det finns andra textforskare såsom Dean Burgon och Edvard Hills som inte håller med de textforskarens slutsatser som vi har redogjort för i denna artikel, utan de anser att den bysantinska textformen/Textus Receptus är den text som använts av de kristna under hela den kristna epoken och är Herrens bevarade ord.

Bo Hagstedt
Ordförande

André Juthe
Informationssekreterare

Svenska Reformationsbibelsällskapet

Källhänvisningar:

1. Edward F. Hills, *The King James Version Defended*. http://www.bibel.se/objfiles/1/HillsKJVDefende_490116449.pdf

2. J.A. Moorman, *Early Manuscripts, Church Fathers, and the Authorized Version*, The Bible for Today Press, New Jersey, 2005. Moorman har sammanställt de handskriftsbevis som finns och även citat av kyrkofäder. De källor han har använt är Tischendorfs åttonde utgåva, Nestle-Aland version 26, de förenade bibelsällskapens tredje utgåva 1975, kartor över handskrifter i *The Text of the New Testament* av Kurt och Barbara Aland, C. E. Leggs utgåvor av Matteus och Markus, flera citat är hämtade från von Soden, Hodges och Farstad, Alands sypopsis på Evangelierna och Hoskier på Uppenbarelseboken.

3. Bruce M. Metzger, *A Textual Commentary On The Greek New Testament*, 2nd edition, Deutsche Biblegesellschaft/German Bible Society, Stuttgart, 8th printing 2007.

4. Bruce M. Metzger, *The Text of the New Testament, Its Transmission, Corruption and Restoration*, 4th edition, Oxford University Press, 1968.

<https://archive.org/stream/TheTextOfNewTestament-4thEdit#page/n145/mode/2up/search/When+the+manuscripts+of+a+Father+differ+in+a+given+passage>

5. Kurt Aland and Barbara Aland, *The Text of the New Testament: An Introduction to the Critical Editions and to the Theory and Practice of Modern Textual Criticism*, second edition, Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, Michigan, 1989.

6. Will Kinney and Martin A. Shue: (<https://www.puritanboard.com/threads/defending-the-lords-prayer-1.27974/>)

7. John William Burgon, *The Revision Revised*, second printing, Dean Burgon Society Press, New Jersey, 2000.

8. Bruce M. Metzger, *Text and Interpretation: Studies in the New Testament Presented to Matthew Black*, sid. 188, Cambridge, University Press 1979